

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/73/2025
Identifikačné číslo spisu: 3523010105
Dátum vydania rozhodnutia: 11.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Klemanič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:3523010105.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Martina Luptáka, PhD., MBA, na neverejnom zasadnutí konanom 11. marca 2026 v Bratislave, v trestnej veci obvineného F. Y. pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. g) Trestného zákona a iné, o dovolaní menovaného podanom proti rozsudku Okresného súdu Trenčín, sp. zn. NM-15T/19/2023, z 10. januára 2025 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/18/2025, z 11. marca 2025

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného F. Y. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. NM-15T/19/2023, z 10. januára 2025 bol obvinený F. Y. podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom z 3. marca 2023, Pv640/22/3304-67, doručenej Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom 6. marca 2023, pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin sexuálneho zneužívania podľa § 201a Trestného zákona v súbehu s prečinom ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a prečinom nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. b), písm. c), ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe tam uvedenom, pretože skutok nie je trestným činom a tým istým rozsudkom bol uznaný za vinného zo spáchania v bode 1 až 3 pokračovacieho prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z., v bodoch 1 a 2 jednočinného súbehu so zločinom sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z. s poukazom na § 138 písm. g) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z. a v bode 1 jednočinného súbehu s pokračovacím zločinom výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z. na tom skutkovom základe, že:

1/ od presne nezisteného času v mesiacoch jún 2022 až september 2022 v neprítomnosti iných osôb využil nezrelosť osobnosti maloletého D. H., nar. XX.XX.XXXX, žiaka so zníženým intelektom do pásma mentálnej retardácie, navštevujúceho 6. ročník, variant A, Spojenej školy v U., na uspokojenie

svojich sexuálnych potrieb, vediač o jeho veku a rozumovej vyspelosti, tým spôsobom, že na povale bývalého, opusteného, Stredného odborného učilišťa na ulici O. X. U. vyzliekal maloletému nohavice proti jeho vôli, chytal nahé telo maloletého za nohy, vnútornú stranu stehien, penis, zadok a hrudník, vyzliekal ho donaha, jeho nahé telo fotografoval na svoj mobilný telefón, dával si penis maloletého do úst, bozkával ho na pery a po celom nahom tele, žiadal od maloletého, aby mu chytal penis a dal si ho do úst, chytal penis maloletého do svojej ruky, ktorou pohyboval nahor a nadol, pred maloletým sa vyzliekal donaha a pri pohľade na neho masturboval až do výronu semena, hovoril, ako ho ľúbi, pod zámienkou hry 'pravda a odvaha' zadával maloletému rôzne sexuálne úlohy, ako napríklad pobozkať obvineného na pery, chytiť penis obvineného alebo si dať penis obvineného do úst, pokúsil sa strčiť svoj penis do análneho otvoru maloletého, čo si nahrával, avšak maloletý sa tomuto pokusu ubránil,

2/ od presne nezisteného času v mesiacoch jún 2022 až september 2022 v neprítomnosti iných osôb využil nezrelosť osobnosti maloletého D. H., nar. XX.XX.XXXX, žiaka so zníženým intelektom do pásma mentálnej retardácie, navštevujúceho 6. ročník, variant A, Spojenej školy v U., na uspokojenie svojich sexuálnych potrieb, vediač o jeho veku a rozumovej vyspelosti, tým spôsobom, že na presne nestotožnenom mieste v lese v meste U. sa obžalovaný vyzliekal pred maloletým a chcel, aby ho maloletý chytal za penis, čo však maloletý nespravil, tiež sa pred maloletým vyzliekal donaha a pri pohľade na neho masturboval až do výronu semena,

3/ od presne nezisteného času v mesiacoch jún 2022 až september 2022 v neprítomnosti iných osôb využil nezrelosť osobnosti maloletého D. H., nar. XX.XX.XXXX, žiaka so zníženým intelektom do pásma mentálnej retardácie, navštevujúceho 6. ročník, variant A, Spojenej školy v U., na uspokojenie svojich sexuálnych potrieb, vediač o jeho veku a rozumovej vyspelosti, tým spôsobom, že v ubytovni R. Y. na adrese F. X. X. V. P. V. maloletého obchytkával a chcel sa na maloletom sexuálne uspokojiť tým spôsobom, že sa maloletý a obžalovaný vyzlečú donaha a obžalovaný chcel od maloletého sex, k čomu však pre nesúhlas maloletého nedošlo, pričom počas uvedeného obdobia maloletému hovoril, že ho ľúbi, a súčasne premyslene a vopred vytváral podmienky na úspešné dokonanie a zakrytie páchanej trestnej činnosti, aby bol maloletý na neho citovo naviazaný, a to každodenným stretávaním sa a kontaktovaním ho z rôznych účtov na sociálnych sieťach, kupovaním rôznych vecí (oblečenie, topánky), vytváraním legend o tom, ako ho nemá nikto rád, ako ho nemá rada vlastná matka, ktorá ani nie je jeho skutočnou matkou a preto je potrebné, aby sa matka maloletého ani nikto iný nedozvedel o ich vzťahu a veciach, ktoré robia.

Za to bol obvinenému F. Y. uložený podľa § 201 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h), § 38 ods. 2, ods. 3, § 41 ods. 1 Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z., úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov a 6 (šesť) mesiacov; pričom podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd uložil trest prepadnutia vecí, a to: Sony Xperia Iphone 12 bielej farby, SN: I., IME11: XXXXXXXXXXXXXXXX, IME12: XXXXXXXXXXXXXXXX, s poškodeným displejom, v obale čiernej farby a SIM č. XXXXXXXXXXXXXXXXXX. Súčasne súd obvinenému uložil podľa § 73 ods. 2 písm. b) Trestného zákona ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací na podklade odvolania obvineného rozhodol rozsudkom, sp. zn. 2To/18/2025, z 11. marca 2025 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa v celom výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol tak, že obvinenému uložil podľa § 201 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 3 a § 41 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 9 (deväť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, pričom ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený F. Y. prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. Aleša Zollera dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom], § 371 ods. 1 písm. h) [bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa] a § 371 ods. 1 písm.

i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„Ad 1) [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]

a) Namietam, že mi bolo závažným spôsobom porušené právo na obhajobu, pretože už od momentu zadržania a počas môjho zadržania v CPZ OO PZ Nové Mesto nad Váhom som žiadal o možnosť radíť sa s obhajcom. Prvý kontakt s obhajcom po jeho ustanovení mi bol prakticky umožnený až v konaní pred sudcom pre prípravné konanie, ktorý rozhodoval o mojom vzatí do väzby, čo považujem za nedostatočné naplnenie práva na obhajobu.

b) Rovnako namietam porušenie práva na obhajobu počas vykonávania hlavného pojednávania pred okresným súdom, kedy som navrhoval ako dôkaz vypracovanie kompletného a nového psychiatrického znaleckého posudku na moju osobu. Súd síce vykonal dokazovanie doplnením znaleckého posudku č. XX/XXXX znalcom/znalečkou organizáciou doplnkom č. XX/XXXX, ktorá posudok vypracovala, avšak toto doplnenie nepovažujem za dostatočné. Znalec sa totiž pred vypracovaním pôvodného znaleckého posudku č. XX/XXXX neoboznámil dostatočne s mojou kompletnou zdravotnou dokumentáciou, nezadovážil si ju a prakticky tak opomenul zohľadniť, že som sa v minulosti liečil 12 rokov na schizofréniu.

Tento fakt má podstatný vplyv na všetky okolnosti týkajúce sa mojej osoby. Napriek tomu, že doplnenie znaleckého posudku túto skutočnosť označuje za nepodstatnú, znevažuje to celkovú odbornú úroveň znaleckého posudku i hodnotu znaleckého posudku ako dôkazu. Môjmu návrhu však súd nevyhovel, pričom sa domnievam, že jestvovali dôležité dôvody na vypracovanie kompletného kontrolného znaleckého posudku, práve s poukazom na nedostatočnú odbornú hĺbku znaleckého posudku. Jeho dodatočné doplnenie neodstránilo rozpornosť a nekomplexnosť posudku, ale naopak vzbudilo nedôveru a pochybnosti o správnosti znaleckého dokazovania. Preto bolo moje právo na obhajobu porušené.

Ad 2) [dovolací dôvod podľa [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku]

Tento dôvod úzko súvisí s predchádzajúcim dôvodom Ad 1, b) pretože, síce bol znalecký posudok č. XX/XXXX dodatočne doplnený, formálne zákonným spôsobom s doplnkom č. XX/XXXX, po materiálnej/obsahovej stránke je zrejmé, že od začiatku trpel ZP XX/XXXX vadou, v dôsledku nedostatočného znaleckého skúmania a zisťovania objektívneho psychického stavu posudzovanej osoby, kedy sa znalec neoboznámil vopred s jej príslušnou zdravotnou dokumentáciou a napriek tomu predložil súdu nekompletný znalecký posudok.

Namietam, že táto skutočnosť nemôže byť 'zhojená' doplnením pôvodného posudku, ale zakladá dôvodnosť vypracovania kontrolného posudku iným znalcom, mimo iného aj z dôvodu nedostatočného profesionálneho postupu znalca a možnej formulácie nesprávnych odborných záverov v záujme 'rehabilitácie' vlastnej odbornosti pred súdom, v dôsledku neúplnosti pôvodného znaleckého posudku. Túto skutočnosť zapríčinila práve znalecká organizácia N. Y. K., s. r. o., preto mal byť vypracovaný ZP inou organizáciou, v záujme objektívnosti a zákonnosti dôkazu.

Ad 3) [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku]

Namietam neprimeranosť trestu, pretože sa cítim nevinný, aj vzhľadom na namietané skutočnosti a právne trendy smerujúce k zmiernovaniu penalizácie.

Ad 4) [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]

Namietam, že napadnuté rozhodnutia sú založené aj na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Mal. svedok-poškodený si neuvedomuje dôležitosť a vážnosť vlastnej výpovede a vypovedá tendenčne pod vplyvom matky. Jeho výpoveď nie je stabilná a v priebehu prípravného konania sa jeho postoj a ochota vypovedať menili práve pod vplyvom okolia.

Uznanie ma za vinného aj zo spáchania zločinu výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona tiež nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Je nejasné a neúplné. Pred súdom nebol vykonaný žiaden dôkaz potvrdzujúci pornografický obsah. Za takejto dôkaznej situácie teda použitá právna kvalifikácia nie je dôvodná a ani správne ustálená.“

Obvinený F.E. Y. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený doplnil dovolanie, a to podaním zo 4. novembra 2025, v ktorom v podstate uviedol, čo možno chápať pod právom na obhajobu, pričom poukázal na to, že už v prípravnom konaní bola prokurátorka zaujatá voči jeho osobe a do spisu vložila znalecký posudok z roku 2014, ktorého obsah (s poukazom na právo nebyť opakovane súdený alebo trestaný) a osobu znalca taktiež namietal z hľadiska zaujatosti. Ďalej obvinený namietal, že mu bola v prípravnom konaní ustanovená obhajkyňa, avšak pri „uzatváraní“ spisov a pri vynesení rozsudku na okresnom aj krajskom súde bol prítomný koncipient, čím mu malo byť porušené právo na obhajobu a spravodlivý súdny proces. Taktiež tvrdil, že právo na obhajobu bolo porušené, keď v rozpore s právom na súkromie s advokátom boli jeho telefónne hovory odpočúvané a vyžiadané súdom. Ďalej namietal, že znalec nevedel vysvetliť, ako je možné, že obvinený sa už vyše 13 rokov lieči na duševnú chorobu (schizofréniu), ako aj to, že súd mal použiť § 39 Trestného zákona a mimoriadne mu znížiť trest vzhľadom na to, že znalec konštatoval zmenšenú pričetnosť. Ďalej tvrdil, že kolúzna väzba má trvať len tri mesiace, čo sa v jeho prípade nestalo. Napokon tvrdil, že súd nedostatočným dokazovaním a dôkazmi v jeho neprospech zle vyhodnotil situáciu len na základe jeho minulosti.

Obvinený svoje dovolanie doplnil aj podaním z 23. decembra 2025 a zo 14. januára 2026, v ktorom uviedol, že na základe tvrdenia jedného svedka nemožno nikoho odsúdiť, pričom opakovane tvrdil, že svedok bol ovplyvnený matkou a okolím. Obvinený v prílohe doplnenia dovolania zaslal aj list od R. Y., ktorý má hovoriť o jeho nevine. Ďalej poukázal na novelu, ktorou sa mal zrušiť § 38 Trestného zákona - tzv. „navyšovačka“, ktorou mu mala byť navyšovaná spodná aj vrchná hranica trestu, a preto žiadal, aby sa rozsudok upravil.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka, ktorá uviedla:

„Z úradného záznamu o predvedení osoby podľa § 17b ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. Obvodného oddelenia PZ Myjava z 26. októbra 2022 vyplýva, že 26. októbra 2022 v čase o 13:00 hod. bol predvedený F. Y. Súčasťou uvedeného záznamu je i poučenie osoby pri použití oprávnenia policajta na predvedenie osoby na základe dožiadania podľa § 17 zákona č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore v znení neskorších predpisov. Odsúdený F. Y. svojim podpisom potvrdil, že bol poučený 26. októbra 2022 v čase o 13:00 h, pričom prevzal i výtlačok písomného poučenia. Následne 26. októbra 2022 v čase o 14:30 hod. v zmysle § 85 ods. 1 Trestného poriadku bol zadržaný podozrivý F. Y., čo vyplýva zo zápisnice o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby z 26. októbra 2022 Obvodného oddelenia PZ Myjava. Zo zápisnice vyplýva, že podozrivý F. Y. bol poučený v zmysle § 85 ods. 6 Trestného poriadku o práve zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním už v priebehu zadržania bez prítomnosti tretej osoby a že má právo požadovať, aby obhajca bol prítomný pri jeho výsluchu podľa § 85 ods. 4 Trestného poriadku, ibaže by bol obhajca v lehote tam uvedenej nedosiahnuteľný. Zápisnicu o zadržaní a obmedzení osobnej slobody z 26. októbra 2022 podpísal odsúdený F. Y. Súčasťou zápisnice je i poučenie o právach podozrivej osoby, ktoré odsúdený prevzal osobne, čo potvrdil svojim podpisom. Následne 26. októbra 2022 o 14:30 hod. na Obvodnom oddelení PZ Myjava pod sp. zn. ORP424/MY-NM-2022 bol F. Y. vypočutý podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku v procesnom postavení zadržaného podozrivého. Zo zápisnice vyplýva, že berie na vedomie právo vyjadriť sa k obvineniu, uvádzať dôkazy na svoju obhajobu, ako aj právo zvoliť si obhajcu a s týmto sa radiť bez prítomnosti tretej osoby. Po poučení podľa § 85 ods. 6 Trestného poriadku uviedol, že 'advokáta si nevolím, avšak vypovedať budem'. Dňa 26. októbra 2022 v čase o 17:15 hod výsluch zadržaného- podozrivého bol prerušený z dôvodu, že zadržaný-podozrivý si vyžiadala kontaktovať advokáta Mgr. Ľubomíra Kariku. Výsluch pokračoval 26. októbra 2022 o 17:25 hod., pričom zo zápisnice vyplýva, že advokát Mgr. Ľubomír Karika obhajobu neprevzal, iného obhajcu zadržaný podozrivý nežiadal. Výsluch bol skončený 26. októbra 2022 o 19:16 hod. Do cely predbežného zadržania bol F. Y. prijatý 26. októbra 2022 o 21. hod.. V procesnom postavení obvineného bol F. Y. vypočutý 27. októbra 2022 o 13:39 hod. na Obvodnom oddelení PZ Myjava, pričom bol poučený o tom, že má právo zvoliť si obhajcu, ak nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, má právo žiadať aby mu bol obhajca ustanovený. Zo zápisnice vyplýva, že poučenie mu bolo aj primerane vysvetlené a tomuto porozumel, čo je podpísané F. Y.. Následne vo svojej výpovedi uviedol, že obhajcu si nezvolil. Súčasťou zápisnice z výsluchu obvineného z 27. októbra 2022 je i poučenie o právach obvineného, ktoré tiež F. Y. podpísal.

Opatrením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 15Tp/45/2022, z 31. októbra 2022 okresný súd podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ustanovil obvinenému obhajkyňu JUDr. Máriu Trylčovú.

Znalecký posudok z odvetvia psychiatria na odsúdeného bol vypracovaný znaleckou organizáciou N. Y. K., s. r. o.. Podkladom na vypracovanie znaleckého posudku pod bodom 5 bola zdravotná dokumentácia F. Y. Počas hlavného pojednávania znalec vypracoval doplnok k znaleckému posudku a taktiež bol následne vypočutý na hlavnom pojednávaní, kde zotrval na záveroch znaleckého posudku. Znalec uviedol, že nemal pri vyšetrení obžalovaného celú jeho zdravotnú dokumentáciu, avšak s prezentovanou námietkou, že znalec opomenul zohľadniť, že sa odsúdený liečil na schizofréniu, sa znalec podrobne vyjadril v jeho výsluchu pred súdom. Výpovedal, že nič na jeho správaní nenasvedčuje tomu, že by mal schizofréniu. Pri jeho mnoho desaťročnej skúsenosti by musel spozorovať procesuálne schizofrenne prejavy. V tomto veku, ako má obžalovaný, schizofrenia vzniká veľmi ťažko, pričom invalidný posudok bol vypracovaný v apríli 2023 a znalecký posudok 13. decembra 2023. Schizofreniformné prejavy, ktoré sa u obžalovaného objavili najmä v priebehu jeho pobytu vo výkone trestu, neboli nikdy korektne dodiagnostikované, nevedli k typickej postprocesuálnej dezintegrácii osobnosti. Obžalovaný pri užívaní depotného incizícneho neuroleptika je v súčasnosti bez florídnych procesuálnych prejavov. Nejedná sa u neho o schizofrenne ochorenie v pravom slova zmysle a schizofrenimorné prejavy obžalovaného nemali vplyv na jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti v čase posudzovania skutku

V zmysle § 146 Trestného poriadku, ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedelo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku treba pribrať iného znalca.

S poukazom na vyššie uvedené som toho názoru, že právo na obhajobu u odsúdeného F. Y. bolo plne zachované a teda skutočnosti, ktorými odsúdený namieta porušenie práva na obhajobu dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) nenapĺňajú.

V dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku odsúdený uvádza, že úzko súvisí s predchádzajúcim dôvodom. Poukazuje na vady znaleckého posudku z odboru zdravotníctva odvetvia psychiatria. Vzhľadom k tomu odkazujem na vyjadrenie k dovolaciemu dôvodu podľa písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) odsúdený uviedol, že namieta neprimeranosť trestu, pretože sa cíti byť nevinný, aj vzhľadom na namietané skutočnosti a právne trendy smerujúce k zmiernovaniu penalizácie. K uvedenej námietke uvádzam, že v tomto prípade možno podať dovolanie ak obvinenému bol uložený trest mimo trestnej sadzby ustanovenej v Trestnom zákone alebo obvinenému bol uložený taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa. V danej veci podmienky na podanie dovolania v zmysle cit. ustanovenia nie sú splnené

Ďalším dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odsúdený namieta, že napadnuté rozhodnutia sú založené aj na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Maloletý si neuvedomuje dôležitosť a vážnosť vlastnej výpovede a vypovedá tendenčne pod vplyvom matky. Vo vzťahu k spáchaniu zločinu výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona tiež nemá oporu vo vykonanom dokazovaní pred súdom nebol vykonaný žiaden dôkaz potvrdzujúci pornografický obsah. K uvedenému uplatnenému dôvodu uvádzam, že v prípade tohto dovolacieho dôvodu je nutné zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť. Teda ak obhajoba poukazuje na určité pochybenia, ktoré majú spočívať v tom, že maloletý si neuvedomuje dôležitosť a vážnosť vlastnej výpovede a pred súdom nebol vykonaný žiaden dôkaz potvrdzujúci pornografický obsah je potrebné konštatovať, že uvedené sa týka skutkového stavu zisteného v pôvodnom konaní, ktorý však podľa nášho názoru dovolací súd v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) nemôže skúmať meniť ani hodnotiť. V súvislosti s výpoveďou maloletého uvádzam, že nebolo preukázané, že by výpoveď maloletého poškodeného bola výsledkom ovplyvnenia jeho okolím tak, ako uvádza odsúdený. Výpoveď maloletého bola podporená i znaleckým posudkom z odboru psychológia, v ktorom znalec špecifickú vierohodnosť výpovede považoval za zachovanú, pričom poškodený nemá sklony k agravácii, či fabulácii. Okrem znaleckého posudku v súvislosti s výpoveďou maloletého je potrebné zohľadniť i

výpovede maloletých Y., svedkov X., matky poškodenej a analýzu telefonických hovorov.“
Prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného F. Y. odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktno obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby podliehajúce všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa doplňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojoľný), nepriehľadný, a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v Rusko).

Dovolací súd nemôže skúmať hodnotenie dôkazov ako ani „kvalitatívnu správnosť“ úvah súdov nižších stupňov vo vzťahu k dostatočnosti dôkazného podkladu pre nimi vnímané zistenie skutkového stavu v miere spoľahlivej a obsahovo spôsobilej pre rozhodnutie vo veci samej. Dovolací súd rovnako nemôže (výnimku predstavuje procesná situácia, ak je dovolateľom minister spravodlivosti; § 371 ods. 3 Trestného poriadku) skúmať a meniť správnosť a úplnosť skutku zisteného práve na podklade už skôr vykonaného hodnotenia dôkazov, ktoré sa realizuje v konaní pred súdmi nižšej inštancie.

Nemožno sa účinne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v prípade, ak súdom ustálený obsah a rozsah vlastnej úvahy o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a hodnotenia z nich získaných výsledkov (tzn. hodnotenia dôkazov) na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku nevyhovuje predstavám dovolateľa. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vykonaný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a tak by predstavoval spôsobilý podklad pre dovolací prieskum zo strany najvyššieho súdu (konajúceho v zmysle „iniciačného“ procesného úkonu obvineného ako osoby oprávnenej podať dovolanie v zmysle skôr citovaných ustanovení Trestného poriadku), takýto výklad by odporoval principiálnej viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba súčasne chápať aj ako základné interpretačné a napokon i kvalitatívne kritérium pre dovolanie podané niektorou zo strán pôvodného konania - tzv. základného konania predchádzajúcemu podaniu dovolania (§ 369 ods. 2 v spojení s ods. 5 Trestného poriadku). Vyjadruje totiž základné argumentačné pravidlá konania pred dovolacím súdom, ktorých spoločným menovateľom je zákonom a stabilnou judikatúrou ustálený účel takto intencne vymedzeného dovolacieho konania: spravidla výsostné posudzovanie právnych otázok naproti prieskumu skutkových zistení realizovaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi. Uvedené je vyjadrením limitácie dovolacieho súdu správnosťou a úplnosťou zistenia skutkového stavu skôr vo veci konajúcimi súdmi, a tak pretavením princípu, že správnosť a úplnosť zisteného skutku je doménou základného konania, do ktorej môže dovolací súd zasahovať len výnimočne, a to len vtedy, ak dovolanie podá minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

S tým plne korešponduje záver, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Najvyšší súd sumarizuje:

V prípade dovolania podaného obvineným nemožno opätovne (nakoľko za týmto účelom je obvinenému poskytnutý dostatočne široký priestor v konaní o riadnom opravnom prostriedku - odvolaní) namietať proti skutkovým zisteniam súdov - ktoré sú založené práve na výsledkoch vykonaného dokazovania v rozsahu, ktorý súd považoval za dostatočný - prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. V dovolacom konaní nemožno účinne namietať zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov v intenciách § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto „finálne“ hodnotenie v konečnom dôsledku nevyhovuje predstavám obvineného. Tento kruh viazanosti správnosťou a úplnosťou zisteného skutku sa v tomto kroku uzatvára - práve s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto skutkové preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený v dovolaní argumentoval tým, že od momentu zadržania žiadal o možnosť radíť sa s obhajcom, pričom táto možnosť mu bola umožnená až v konaní pred sudcom pre prípravné konanie, ktorý rozhodoval o jeho vzatí do väzby.

K tomu najvyšší súd uvádza, že zo spisového materiálu zistil, že zo zápisnice o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby F. Y. z 26. októbra 2022 vyplýva, že obvinený bol riadne poučený o práve zvoliť si obhajcu podľa § 85 ods. 4 a ods. 6 Trestného poriadku, čo potvrdil svojím podpisom, pričom súčasne vyhlásil, že si obhajcu nevolí. Následne bol výsluch prerušený z dôvodu jeho žiadosti o kontaktovanie advokáta, ktorý obhajobu neprevzal a obvinený, t. č. zadržaný opätovne vyhlásil, že obhajcu nežiada (viď. č. I. 86-96 vyšetrovacieho spisu). Ďalej zo spisového materiálu vyplýva, že na výsluchu 28. októbra 2022 obvinený požiadal o ustanovenie obhajcu, na základe čoho mu súd ustanovil obhajkyňu JUDr. Máriu Tryľcovú.

V tejto súvislosti ďalej namietať, že pri „uzatváraní“ spisov, ako aj pri vyhlásení rozsudku na okresnom a

krajskom súde bol prítomný len advokátsky koncipient, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva na obhajobu a spravodlivý súdny proces. K tomu najvyšší súd uvádza, že ustanovená obhajkyňa 28. októbra 2022 splnomocnila na základe substitučného plnomocenstva advokáta Mgr. Milana Trylča, PhD., a to až do právoplatného skončenia trestného konania (č. l. 166 vyšetrovacieho spisu). Zo spisu nevyplýva, že by obvinený so substitučným zastupovaním nesúhlasil (porov. napr. zápisnica o výsluchu na č. l. 124 - 125 vyšetrovacieho spisu). Súčasne je potrebné uviesť, že uvedený advokát je riadne zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou. Taktiež najvyšší súd zistil, že opatrením z 27. septembra 2023 bol obvinenému ustanovený aj náhradný obhajca Mgr. Aleš Zoller, ktorý sa zúčastňoval hlavných pojednávaní, vrátane toho, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ako aj konania pred odvolacím súdom. Navyše, túto námietku obvinený do momentu doplnenia dovolania nenamietal, a preto ju v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemožno použiť.

Ďalej obvinený tvrdil, že k porušeniu práva na obhajobu došlo aj tým, že v rozpore s právom na dôvernosť komunikácie medzi ním a obhajcom boli jeho telefonické hovory odpočúvané a vyžiadané súdom. K tomu najvyšší súd uvádza, že z úradného záznamu - analýzy telefonátov z obdobia, keď bol obvinený F. Y. v kolúznež väzbe, vyplýva, že telefonické hovory realizované obvineným a jeho obhajcom vyšetrovateľ PZ neprepočúval (viď. č. l. 147 vyšetrovacieho spisu). Podrobnejšie sa k tejto otázke vyjadril aj súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku na str. 19 až 20, na ktoré najvyšší súd odkazuje. Za týchto okolností preto nemožno dospieť k záveru, že by došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu.

Ďalej obvinený namietal, že súd sa dostatočne nevysporiadal s ním navrhnutým dôkazom na vypracovanie kompletného a nového psychiatrického znaleckého posudku na jeho osobu, keď vykonal dokazovanie doplnením znaleckého posudku č. 20/2023 doplnkom č. 24/2024, avšak pred vypracovaním pôvodného znaleckého posudku č. 20/2023 sa znalec dostatočne neoboznámil s jeho kompletnou zdravotnou dokumentáciou. K tomu najvyšší súd uvádza:

Právu obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane R 116/2014).

Nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preto, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Pre posúdenie možnosti aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v tom - ktorom prípade dôležité zistenie, že sa konkrétny súd predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal, avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť. Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých

okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že tento nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania formálne rozhodnúť uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože „ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo, ale „primerane“. „Z hľadiska zachovania práv obhajoby (čomu zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku súdu prvého stupňa alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom, a síce dovolania podaného ministrom spravodlivosti na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i)], uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal. Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Najvyšší súd sumarizuje.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, vo vzťahu k návrhu obvineného na doplnenie dokazovania, môže byť naplnený ak:

- a) súd prvého stupňa o návrhu obvineného na doplnenie dokazovania nerozhodol podľa § 273 ods. 3 Trestného poriadku - „ignoroval“ ho a s návrhom na doplnenie dokazovania sa nevysporiadal ani v odôvodnení svojho rozhodnutia - § 168 ods. 1 Trestného poriadku,
- b) ak bol návrh na doplnenie dokazovania predložený až v odvolaní a odvolací súd sa s týmto návrhom nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej - „mlčal“, a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Za takéhoto stavu totižto dochádza k porušeniu práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo však nie je tento prípad.

Najvyšší súd konštatuje, že z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že počas hlavného pojednávania konaného 8. decembra 2023 súd postupom podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietol návrh na nariadenie nového znaleckého dokazovania, nakoľko mal za to, že v danom prípade postačí doplnenie znaleckého dokazovania a za týmto účelom bude už pribratý znalec v tomto konaní vyzvaný na zabezpečenie celej zdravotnej dokumentácie (viď. č. l. 888 - 889). Následne bol na hlavné pojednávanie konané 6. marca 2024 predvolaný znalec, ku ktorého výsluchu sa obvinený nevyjadril, pričom ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemal (č. l. 953 - 954). Na základe uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že prvostupňový súd sa návrhmi obvineného riadne zaoberal, pričom v konaní pred odvolacím súdom obvinený žiadne ďalšie dôkazné návrhy neuplatnil (č. l. 1307 - 1308). Preto zo strany dovolacieho súdu nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného zásadným spôsobom.

Nesúhlas obvineného so závermi, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov, nemení nič na skutočnosti, že detailným spôsobom koncipované odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu nepochybne spĺňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom trestného konania a zároveň z nich vyplýva vzťah medzi obsahom vo veci vykonaných dôkazov a deklaroványmi skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Najvyšší súd preto nemá právomoc zasahovať do hodnotenia dôkazov vykonaného súdmi nižších stupňov, pričom tvrdenie obvineného, že hodnotenie dôkazov nezodpovedá jeho očakávaniam, nemožno považovať za dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ako ani žiaden iný z katalógu dovolacích dôvodov dostupných pre obvineného v rámci § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

Preto najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvineného vzťahujúcu sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESLP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESLP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESLP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESLP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESLP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyústila do prijatia judikátu, podľa ktorého dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I.).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a jeho zrkadlové znenie - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale neskoro (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

V súhrne preto platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Povedané inými slovami, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený:

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonal nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonal, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o vine obvineného.

V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný alebo rozhodujúci usvedčujúci dôkaz boli vykonané zákonným spôsobom. Ak následne najvyšší súd dospeje k záveru o

zákonnosti vykonaného dokazovania, nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Ďalej platí, že nesúlad so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovaný v tomu zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere. V prípade namietaných dôkazných prostriedkov musí ísť v rámci takto zúženého priestoru o chybu, ktorá by vo výlučnej alebo rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dôkazných prostriedkov. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno úspešne podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

Obvinený v dovolaní namietal znalecký posudok č. 20/2023, ktorý podľa jeho tvrdení od začiatku trpel vadou v dôsledku nedostatočného znaleckého skúmania a zisťovania objektívneho psychického stavu. Uvedené pochybenia mali podľa obvineného zakladať dôvod na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku iným znalcom, pričom samotné doplnenie pôvodného znaleckého posudku nepovažoval za spôsobilé tieto nedostatky „zhojiť“.

K znaleckému posudku a jeho dodatku sa najvyšší súd už vyjadril vyššie v odôvodnení tohto uznesenia. V danom prípade súdy svoje rozhodnutia opreli o ucelený a vzájomne sa podporujúci komplex dôkazov, ktorého súčasťou bol nielen znalecký posudok a jeho dodatok, ale aj listinné dôkazy a výpovede. V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za dôležité uviesť, že skutkové závery súdov oboch stupňov boli dôsledne a podrobne odôvodnené (najmä str. 9 - 11 rozsudku súdu prvého stupňa, kde sa súd vysporiadal so znaleckým posúdením obvineného a str. 10 - 11 rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom súd odôvodnil konštatáciu o vine obvineného). Žiadna z výhrad obvineného nepreukazuje, že by bol ktorýkoľvek dôkaz vykonaný v rozpore so zákonom alebo že by súd rozhodoval na ich základe nezákonne. Najvyšší súd sa preto s právnym posúdením dôkaznej situácie, ako ho uskutočnili súdy nižších stupňov, plne stotožňuje a odkazuje na ich podrobné a vecne správne závery.

Na základe vyššie uvedených skutočností dospel najvyšší súd k záveru o zákonitosti vykonaného dokazovania, a preto nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto aj v tejto časti dovolaciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin neprípúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby, alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon neprípúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona).

Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu, ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri odstupňovateľných druhoch trestov (odňatia slobody, domáceho väzenia, povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia).

Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa, sa rozumie uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - § 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku“ - § 49 ods. 2 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený - trest pokánia a podobne.

Z obsahu doplnenia dovolania vyplýva, že obvinený namieta, že mu bol uložený neprimeraný trest vzhľadom na to, že sa cíti nevinný, ako aj na právne trendy smerujúce k zmiernovaniu penalizácie. Z doplnenia dovolania taktiež vyplýva, že obvinený tvrdí, že súd mal použiť § 39 Trestného zákona a mimoriadne mu znížiť trest vzhľadom na to, že znalec konštatoval zmenšenú príčetnosť.

Ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona stanovuje, že ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatel'a ktorý spáchal trestný čin v stave zmenšenej príčetnosti, a súd má za to, že vzhľadom na zdravotný stav páchatel'a by bolo možné za súčasného uloženia ochranného liečenia dosiahnuť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania, pričom nie je viazaný obmedzeniami uvedenými v odseku 3 a zároveň uloží ochranné liečenie.

Najvyšší súd v tejto súvislosti dodáva, že krajský súd sa s otázkou použitia § 39 Trestného zákona náležite a presvedčivo vysporiadal na strane 11 napadnutého rozsudku a dostatočne odôvodnil, prečo v posudzovanej veci neboli splnené zákonné predpoklady na mimoriadne zníženie trestu, keď poukázal na to, že „výsledky znaleckého skúmania z odboru psychiatria svedčili len o nepodstatne a nevýznamne zmenšenej schopnosti obvineného ovládať svoje konanie, ktorej miera poklesu nezodpovedá stavu zmenšenej príčetnosti predpokladanej v ustanovení § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona.“ Nie je preto dôvodné tvrdenie obvineného, že znalec konštatoval zmenšenú príčetnosť obvineného. Posudzovanie (ne)príčetnosti je totiž právnou otázkou, ktorá znalcovi neprináleží. Znalec vo svojich záveroch uviedol iba existenciu nepodstatne a forenzne nevýznamne zmenšenej schopnosti obvineného ovládať svoje konanie, a to v dôsledku zistenej úchyľky spočívajúcej v psychosexuálnej nezrelosti spojenej so sexuálnou nevyberanosťou a nezdržanlivosťou. Odvolací súd tieto znalecké zistenia vyhodnotil v súlade so zákonom i ustálenou rozhodovacou praxou tak, ako je uvedené vyššie.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (ako ani žiaden z dovolacích dôvodov v zmysle prvého odseku § 371 Trestného poriadku) nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona, v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný. Pokiaľ totiž súd vymeral trest v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona preto nezakladá žiadny dovolací dôvod (viď R 5/2011).

K námietke obvineného, že uložený trest odňatia slobody je neprimerane prísny, najvyšší súd uvádza nasledovné:

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona je naplnený len podľa jeho explicitného

(výslovného) znenia a netýka sa primeranosti výmery uloženého druhu trestu, ak ide o trest, ktorého uloženie zákon v konkrétnej procesnej situácii pripúšťa a tento bol uložený v rámci zákonom ustanovenej výmery. Skôr vyjadrené platí aj „naopak“ (vice versa) - dôvodom dovolania podľa naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku je len uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (R 86/2015).

Krajský súd rozhodoval na základe zistenia opätovného spáchania zločinu, čo viedlo k zvýšeniu dolnej hranice zákonnej trestnej sadzby podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z..

Podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona pri opätovnom spáchaní zločinu sa zvyšuje dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

Ak obvinený v doplnení dovolania poukázal na novelu, ktorou sa mal podľa jeho názoru „zrušiť“ § 38 Trestného zákona (tzv. „navyšovačka“), na základe ktorej mu mala byť upravovaná dolná aj horná hranica trestnej sadzby, najvyšší súd uvádza, že takáto námietka nie je dôvodná. Novelou Trestného zákona, ktorou sa upravovalo ustanovenie § 38 Trestného zákona (najvyšší súd má za to, že obvinený má na mysli novelu č. 40/2024 Z. z.) totiž nedošlo k zrušeniu uvedeného ustanovenia, ale len k čiastkovej zmene mechanizmu zvyšovania trestnej sadzby. Samotná existencia zákonného dôvodu na úpravu trestnej sadzby pri splnení podmienok § 38 Trestného zákona tak zostala zachovaná. Z obsahu napadnutých rozhodnutí zároveň vyplýva, že súdy nižších stupňov pri ukladaní trestu postupovali už podľa právnej úpravy účinnej v čase rozhodovania, teda reflektujúcej uvedenú novelizáciu (k tomu str. 12 rozsudku krajského súdu). K aplikácii skoršej, pre obvineného prísnejšej úpravy preto nedošlo. Za tejto situácie je poukaz obvineného na legislatívnu zmenu bez právneho významu pre posúdenie zákonnosti uloženého trestu.

Napokon, pri správnom zohľadnení všetkých okolností (str. 11 a 12 rozsudku krajského súdu) bol obvinenému krajským súdom uložený trest pri dolnej hranici zákonom upravenej trestnej sadzby v zmysle § 201 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 41 ods. 1 Trestného zákona, t. j. vo výmere 9 rokov a 6 mesiacov. Samotný poukaz na bližšie nešpecifikované tendencie zmierňovania penalizácie preto nemôže viesť k záveru o neprimeranosti uloženého trestu a k zásahu dovolacieho súdu do právoplatného rozhodnutia.

Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nie je naplnený tým, že obvinenému bol uložený trest v ním subjektívne pociťovanej neprimeranej výške. Pokiaľ krajský súd správne aplikoval príslušné ustanovenia Trestného zákona upravujúce ukládanie trestu tak, ako je tomu v posudzovanej trestnej veci obvineného F. Y. a trest mu následne vymeral v rámci zákonom upravenej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo že bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku).

Zo strany dovolacieho súdu možno uzavrieť, že obvinenému bol rozsudkom krajského súdu uložený úhrnný trest odňatia slobody v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby v zmysle § 201 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z. [9 rokov a 6 mesiacov]. Zároveň bolo zistené, že krajský súd napriek správne citovaniu príslušných ustanovení Trestného zákona opomenul tento trest vo výrokovvej časti označiť ako trest úhrnný, avšak tento nedostatok, z hľadiska jeho závažnosti nenaplnia žiadny z dovolacích dôvodov v zmysle prvého odseku § 371 Trestného poriadku. A tak zo skôr prezentovaných skutočností nachádzajúcich sa vyššie v konštatačnej časti aktuálneho uznesenia teda dovolacieho súdu vyplýva, že dovolacie námietky obvineného sú v celom rozsahu nedôvodné a vecne nesúvisiace. Je totiž vylúčené, že by obvinenému bol uložený trest mimo zákonom uloženej trestnej sadzby, resp. taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa [ako predpokladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku].

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie posúdenie trestnosti činu a tiež uloženie trestu v rozpore s § 2 ods. 1, 2 Trestného zákona, nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premĺčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže dovolateľ - či už obvinený alebo generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku okresného súdu. Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšiehoprehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Dovolací súd nie je možné vnímať ako ďalšiu (v poradí druhú) „odvolaciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa. S ohľadom na to nemôže dovolací súd skúmať skutkové závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k záveru o naplnení všetkých znakov žalovaného trestného činu.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na závery vyplývajúce z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti (R 47/2014), ktoré vychádzajú z prezumpcie, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikcia za bodkočiarkou vylučuje skutkové námietky (nie je prípustné právne účinným spôsobom namietkať, že skutok tak, ako bol zistený súdom prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne), ako aj „reinterpretáciu“ už vykonaných a „hodnotených“ dôkazov. Skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

Najvyšší súd opakovane poznamenáva, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by nepripustne zasahoval do priebehu dokazovania jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili sudy nižších stupňov.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namietal, že maloletý poškodený si neuvedomuje dôležitosť a vážnosť vlastnej výpovede a vypovedá pod vplyvom matky. Zároveň namietal, že jeho uznanie za vinného aj zo spáchania zločinu výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. V doplnení dovolania obvinený ďalej poukazoval na list priložený k tomuto podaniu, ktorý mal podľa jeho názoru svedčiť o jeho nevine. Najvyšší súd však z obsahu uvedeného listu takéto závery nezistil, keďže jeho obsah nevyvracia skutkové zistenia, ku ktorým dospeli sudy nižších stupňov na podklade vykonaného dokazovania.

Z obsahu týchto námietok je zrejmé, že obvinený sa v podstate vyjadruje k vykonaným dôkazom tak, že sa zameriava na ich opätovné hodnotenie podľa svojho subjektívneho pohľadu na prejednávajúcu vec, pričom spochybňuje hodnovernosť svedka - poškodeného. V tomto smere je potrebné opäť zdôrazniť, že najvyšší súd ako dovolací orgán nie je oprávnený prehodnocovať skutkové zistenia ani spôsob, akým nižšie sudy vykonané dôkazy hodnotili, pokiaľ sa toto hodnotenie pohybuje v rámci zásad logického uvažovania a nie je v zrejmom rozpore s vykonanými dôkazmi.

Zo spisového materiálu pritom vyplýva, že krajský súd sa s námietkou obvineného, týkajúcou sa nedôveryhodnosti poškodeného, náležite vysporiadal, a to na strane 9 svojho rozsudku, kde podrobne odôvodnil, prečo považoval výpoveď maloletého za hodnovernú, pričom poukázal aj na jej vnútornú konzistentnosť, ako aj súlad s ďalšími, vo veci vykonanými nepriamymi dôkazmi.

Pokiaľ ide o námietku smerujúcu proti právnomu záveru o vine zo zločinu výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, aj v tomto smere sudy nižších stupňov dostatočne odôvodnili svoje závery. Prvostupňový súd svoje závery v tejto časti odôvodnil najmä na strane 29 rozsudku a krajský súd na strane 9 rozsudku, pričom nevychádzali len z výpovedí, ale aj z ďalších vo veci zabezpečených dôkazov, vrátane zistení nasvedčujúcich kolúznym aktivitám obvineného, ktoré podporovali správnosť prijatých skutkových a právnych záverov.

Pre dovolací súd je tak v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený F. Y. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, následne potvrdeného rozhodnutím odvolacieho súdu. Tam opísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného v bode 1 až 3 ako pokračovacieho prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z., v bodoch 1 a 2 ako jednočinného súbehu so zločinom sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z. s poukazom na § 138 písm. g) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z. a v bode 1 ako jednočinného súbehu s pokračovacím zločinom výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z.. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu. Zostáva zopakovať, že sudy uložili obvinenému trest odňatia slobody vo výmere, ktorá je plne v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona, čo v žiadnom prípade nepredstavuje pochybenie hmotnoprávnej, resp. procesnej povahy (a toľž nenaplnia v naznačenom kontexte žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.